

QUYỀN BÌNH ĐẲNG GIỚI - một vấn đề quan trọng trong *Di chúc* của Bác

NGUYỄN LÊ THANH PHƯƠNG

Cách đây 50 năm, trước lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta một bản *Di chúc* lịch sử. Trong đó, Người không quên nhắc tới phụ nữ Việt Nam: "... Đảng và Chính phủ cần phải có kế hoạch thiết thực để bồi dưỡng, cất nhắc và giúp đỡ để ngày thêm nhiều phụ nữ phụ trách mọi công việc, kể cả công việc lãnh đạo. Bản thân phụ nữ thì phải cố gắng vươn lên. Đó là một cuộc cách mạng đưa đến quyền bình đẳng thật sự cho phụ nữ" (*).

Trước đó gần 30 năm, khi viết *Lịch sử nước ta*, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng khẳng định: "Phụ nữ ta chẳng tầm thường

Đánh Đông, dẹp Bắc làm gương để đời".

Lịch sử phát triển của dân tộc Việt Nam luôn gắn liền dựng nước với giữ nước, chống xâm lược, bảo vệ độc lập tự do. Trong quá trình đó, "Từ đầu thế kỷ thứ nhất, Hai Bà Trưng phát cờ khởi nghĩa, đánh giặc, cứu dân". "Giặc đến nhà đàn bà cũng đánh" là truyền thống đặc biệt của phụ nữ Việt Nam từ thời đại

Hình ảnh người phụ nữ Việt Nam trong kháng chiến

(Ảnh tư liệu)

Hùng Vương dựng nước đến thời đại Hồ Chí Minh.

Nội dung "Chính cương vắn tắt" lần đầu tiên do Người soạn thảo và thông qua tại Đại hội thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam (3-2-1930) đã nêu rõ nhiệm vụ của cách mạng không chỉ giành lại độc lập cho dân tộc, ruộng đất cho nông dân nghèo, các sản nghiệp lớn cho công nhân, các quyền dân chủ tự do cho nhân dân, mà còn nhằm: "thực hiện nam nữ bình quyền".

Không phải ngẫu nhiên, mục tiêu Nam nữ bình quyền được Hồ Chí Minh đưa vào chương trình của Mặt trận Việt Minh. Năm 1945, Cách mạng tháng Tám thành công, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời. Từ đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều

lần tuyên bố với thế giới và quốc dân rằng: phụ nữ Việt Nam đã được đứng ngang hàng với đàn ông để được hưởng chung mọi quyền tự do của một công dân.

Ngài đánh giá cao vai trò của phụ nữ khi nhìn nhận phụ nữ là một lực lượng lao động đông đảo của xã hội, Người còn thấy rõ khả năng làm việc không thua kém nam giới của phụ nữ. Người nêu những tám gương tiêu biểu của phụ nữ như: Hai Bà Trưng, Bà Triệu, Nguyễn Thị Minh Khai... Theo Người, "Phải kính trọng phụ nữ"; "Phải thật sự bảo đảm quyền lợi của phụ nữ". Người còn nhấn mạnh: "Để xây dựng được chủ nghĩa xã hội thì phải thực sự giải phóng phụ nữ và tôn trọng quyền lợi của phụ nữ"; "Chúng ta làm

► cách mạng để tranh lấy quyền bình đẳng, trai gái đều ngang quyền như nhau”⁽¹⁾.

Trong quan niệm của Hồ Chí Minh, kính trọng phụ nữ, thực hiện quyền bình đẳng nam nữ, đảm bảo quyền lợi của phụ nữ là bản chất của chế độ ta, trong đó, vị trí xã hội của chị em được Người đặc biệt quan tâm. “Dưới chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, người phụ nữ dũng cảm có thể hoàn thành mọi nhiệm vụ của người đàn ông dũng cảm có thể làm, dù nhiệm vụ ấy đòi hỏi rất nhiều tài năng và nghị lực”⁽²⁾. Người còn luôn quan tâm đến vị trí của phụ nữ trong các tổ chức của hệ thống chính trị, mong muốn ngày càng có nhiều chị em tham gia công tác trong các cấp ủy Đảng, chính quyền cũng như trong các tổ chức quần chúng nhân dân do Đảng tổ chức, lãnh đạo. Cụ thể:

Quan tâm tới vị trí của phụ nữ trong xã hội, đồng thời Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng luôn nhắc nhở cán bộ, đảng viên rằng, một trong những nhiệm vụ của phụ nữ dưới chế độ ta là phải “Hăng hái tham gia chính quyền”.

Người còn nói, nếu cán bộ lãnh đạo là nữ mà ít, đây cũng là một thiếu sót của Đảng. Về nguyên nhân của tình trạng phụ nữ ít được tham gia lãnh đạo quản lý, theo Hồ Chí Minh đó là vì “Nhiều người còn đánh giá không đúng khả năng của phụ nữ, hay thành kiến, hẹp hòi, như vậy là rất sai”⁽³⁾.

Để “thực hiện 100% bình quyền, bình đẳng nam nữ”, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở chị em “Phải nâng cao tinh thần làm chủ, cố gắng học tập và phấn đấu; Phải xóa bỏ tư tưởng bảo thủ, tự ti; Phải phát triển chí khí tự cường, tự lập”, đồng thời Người cũng chỉ rõ cho các cấp ủy Đảng và chính quyền “phải có phương pháp đào tạo và giúp đỡ để nâng cao hơn nữa địa vị của phụ nữ”⁽⁴⁾.

Là một lãnh tụ nói đi đôi với làm, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã biến sức mạnh tiềm tàng to lớn của phụ nữ thành động lực mạnh mẽ, thành mục tiêu của cách mạng Việt Nam. Theo Người, một vấn đề cực kỳ quan trọng là phụ nữ phải được tham gia bình đẳng vào quá trình xây dựng nền kinh tế mới của xã hội;

sự tiến bộ của nền kinh tế, văn hóa, xã hội là tiền đề để đi tới giải phóng phụ nữ triệt để.

Không chỉ quan tâm đến quyền bình đẳng của nữ giới trong mọi quan hệ xã hội mà Bác Hồ còn lo cho hạnh phúc của nữ giới trong quan hệ vợ chồng. Bác khuyên chị em ý thức được quyền lợi và trách nhiệm của mình để tự đấu tranh giải phóng mình khỏi những ràng buộc phi lý kiểu “chồng chúa vợ tôi”. Bác phê phán tình trạng chồng đánh vợ và khẳng định đây là tệ nạn về mặt đạo đức và vi phạm pháp luật: “Đàn ông là người công dân, đàn bà cũng là người công dân, dù là vợ chồng, người công dân này đánh người công dân khác tức là phạm pháp”⁽⁵⁾.

Tư tưởng Bác Hồ về bình đẳng giới đã được Đảng, Nhà nước ta vận dụng vào phát triển một cách toàn diện trong công cuộc đổi mới và sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Vai trò của phụ nữ được đề cao và phát huy trong mọi lĩnh vực khoa học, kinh tế, nghệ thuật... nhiều người trở thành các chuyên gia giỏi, thầy thuốc giỏi, nhà doanh nghiệp năng động, các nhà quản lý giỏi. Tỷ lệ nữ giới đại diện trong cơ quan lập pháp của Việt Nam luôn thuộc nhóm có thứ hạng cao nhất trong khu vực nói riêng, trên thế giới nói chung và tỷ lệ này ngày càng tăng. Cụ thể: từ 3% ở Quốc hội khóa I tăng lên 24,4% ở khóa VIII và tỷ lệ này là 26,72% với 133 nữ đại biểu Quốc hội trên tổng số 496 đại biểu ở khóa XIV (2016 - 2021).

Bên cạnh thực hiện bình đẳng giới trên lĩnh vực chính trị thì bình đẳng giới trong lao động cũng đạt được nhiều kết quả khả quan. Cụ thể,

(Xem tiếp trang 22)

Việt Nam là một trong những quốc gia đạt thành tựu cao về thực hiện bình đẳng giới.

Thư mời Cộng tác viên viết bài

Tuyên truyền gương người tốt, việc tốt và điển hình tiêu biểu học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Tạp chí *Xây dựng đời sống văn hóa* có chức năng, nhiệm vụ, tôn chỉ mục đích là tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, văn bản chỉ đạo, hướng dẫn của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, của Cục Văn hóa cơ sở đối với địa phương; là diễn đàn phản ánh bức tranh đời sống văn hóa ở cơ sở... Tạp chí luôn bám sát và thực hiện tốt việc giới thiệu các tập thể, cá nhân tiêu biểu các mô hình tốt, cách làm hay trong lĩnh vực văn hóa cơ sở; các gương người tốt, việc tốt trong xã hội.

Từ tháng 9/2016, tạp chí mở thêm chuyên mục *Đạo đức, Lối sống* trong đó có mục *Hành động đẹp, ứng xử hay* được bạn đọc và cộng tác viên cả nước nhiệt tình hưởng ứng.

Thực hiện Quyết định số: 949/QĐ-BVHTTDL ngày 18/3/2019 của Bộ

VHTTDL về việc “Tổ chức truyền thông về gương người tốt việc tốt đến năm 2020”; Công văn số: 1041/BVHTTDL-VP ngày 22/3/2019 của Bộ VHTTDL về việc “Tuyên truyền điển hình tiêu biểu học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh giai đoạn 2018-2020”...

Tạp chí *Xây dựng Đời sống văn hóa* đề nghị và kính mong cộng tác viên, bạn đọc tiếp tục gửi bài giới thiệu các gương tập thể, mô hình, cách làm hay và gương người tốt, việc tốt học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong lĩnh vực xây dựng văn hóa, đạo đức, lối sống có tác động nêu gương, lan tỏa trong địa phương và cộng đồng.

Bài viết xin gửi vào địa chỉ email tòa soạn: tapchixddsuh@gmail.com; Tạp chí *Xây dựng Đời sống văn hóa* - Cục Văn hóa cơ sở 51-53 Ngô Quyền, Hoàn Kiếm, Hà Nội. ■

BAN BIÊN TẬP

22

QUYỀN BÌNH ĐẲNG GIỚI...

(Tiếp theo trang 6)

năm 2017, tỷ lệ nữ giới tham gia lao động chiếm 48,4% lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên. Và với tỷ lệ tham gia lực lượng lao động lên đến 73% trong tổng số phụ nữ trong độ tuổi lao động, tỷ lệ phụ nữ Việt Nam hiện đang đi làm nhiều hơn so với phần lớn các quốc gia khác trên thế giới. Tỷ lệ này cũng cao hơn mức trung bình của khu vực Đông Á - Thái Bình Dương (59%) và nhóm các nước thu nhập trung bình thấp (39%).

Thêm vào đó, tỷ lệ phụ nữ làm chủ doanh nghiệp và cơ sở kinh doanh ở nước ta đạt trên 31,6%, thuộc nhóm cao nhất của khu vực Đông Nam Á cũng là thành quả rất đáng ghi nhận. Những con số này có thể nói lên nhiều điều nhưng sẽ trở nên sinh động hơn, ý nghĩa hơn nếu nhìn

ra thế giới xung quanh. Tại 100 quốc gia, pháp luật công khai loại trừ phụ nữ ra khỏi một số công việc vì lý do giới tính, và tại 18 quốc gia, phụ nữ phải có sự chấp thuận của chồng mới có thể đi làm.

Trong Báo cáo phát triển con người 2016, với tiêu đề “Phát triển con người cho tất cả mọi người”, được Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc công bố tại Hà Nội sáng ngày 26/4/2017, Việt Nam với chỉ số bất bình đẳng giới là 0,337, xếp thứ 71/195 quốc gia, vùng lãnh thổ, tiếp tục nằm trong ba nước có thứ hạng tốt nhất tương ứng với chỉ số bất bình đẳng thấp nhất trong các nước ASEAN. Với thành tựu này, Liên Hợp Quốc đánh giá Việt Nam là điểm sáng trong việc thực hiện các mục tiêu thiên niên kỷ.

Để khắc sâu lời dạy và thực hiện tâm nguyện của Bác, các cấp ủy Đảng cần tiếp tục thực hiện chủ trương của Đảng ta: “Phát huy được tinh thần làm chủ, tiềm năng, sức sáng tạo và khả năng đóng góp cao nhất của các tầng lớp phụ nữ,... quan tâm đầy đủ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng để phụ nữ có điều kiện thực hiện tốt vai trò người công dân, người lao động, người mẹ, người thầy đầu tiên của con người cùng với ưu tiên của xã hội”. ■

Chú thích:

(*)-Toàn văn Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, NXB Trẻ, năm 2007, trang 52.

(1,2,3,4,5). Bác Hồ với Phụ nữ Việt Nam, NXB Hồng Đức.